

ZPRÁVY SVU

SPOLEČNOSTI PRO VĚDY A UMĚNÍ
CZECHOSLOVAK SOCIETY OF ARTS
AND SCIENCES, INC. ISSN 0036-2050

Ročník XXIII.

listopad-prosinec 1981

číslo 5

VÝROČNÍ ZPRÁVA PŘEDSEDY NA VALNÉ HROMADĚ V MONTREALU

Před rokem na valné hromadě ve Washingtonu jsem navrhl tři hlavní cíle, kterých bychom měli dosáhnout během dvou let úřadu nového předsednictva. Prvním a pro životnost naší společnosti snad nejdůležitějším úkolem bylo zpřístupnění naší činnosti širší veřejnosti, rozšíření našich zájmů hlavně v oboru přírodních a sociálních věd, a nábořem nejen velkého počtu mladých lidí českého a slovenského původu, ale i vědců a literátů nemluvicích česky nebo slovensky, ale zabývajících se problémy Československa a Střední Evropy. Tento úkol měl být uskutečněn založením nového časopisu v anglickém jazyce, který by nejen podával současné zprávy o naší činnosti, ale také poskytoval možnost publikační vědeckým a nekrájanským autorům. Druhým úkolem, logicky nezbytným pro uskutečnění úkolu prvního, bylo zřízení naší finanční základny a postavení naší společnosti na trvalou ekonomickou základnu založením nadace, která by poskytovala z úroků kapitálu trvalý zdroj příjmů pro naši publikační, vědeckou a uměleckou činnost. Třetím cílem našich snah mělo být doplnění našeho členstva akademiky hlavně z různých oborů přírodních věd a také lidmi mladší generace.

První bod našeho programu jsme splnili takto: časopis v anglické řeči byl formálně založen na poslední schůzi předsednictva 11. září t.r. na základě výsledku hlasování výboru, který velkou většinou schválil návrh předsednictva. Název časopisu je "Kosmas: Journal of Czechoslovak and Central European Studies" (Kosmas byl první kronikář na území dnešního Československa, psal v jazyce latinském, a žil v letech 1045-1125). Kosmas je titul krátký, který usnadní bibliografické reference, zatímco podtitul je plně explikační, nemezující články na dobu po 1918, ani na území Československa. Zodpovědným redaktorem časopisu byl zvolen profesor John F. N. Bradley z University of Manchester. Po stránce akademické časopis bude řízen redaktorem a skupinou víceredaktorů, zatímco výkonný redaktor bude mít na starosti záležitosti rázu administračního. O kvalitu uveřejněných článků a symposií se budou starat následující redakční sbory: *Board of Honor* (do kterého bylo už jmenováno několik významných vědců a literátů). *International Editorial*

Board, a Executive Editorial Board. Referentem časopisu pro předsednictvo byl jmenován prof. Karel Absolon, místopředseda SVU. Velmi úspěšní jsme byli (hlavně prof. Absolon) při zadání tisknutí časopisu. Na zářijové schůzi předsednictva bylo tiskem Kosmasu pověřeno nakladatelství Stephen Fischer-Galati, které bude tisknout časopis za velmi nízkou cenu. Neprodané výtisky budou bezplatně skladovány u tiskaře, který rovněž zašle na požádání autorům článků přetisky (za 50 výtisků o 16ti nebo méně stránkách požaduje \$10.00). Náklad s poštovním předplatitelům ponese SVU. Předplatné pro členy SVU bude \$12.00 ročně, pro studenty \$9.00, a pro knihovny a nečleny \$19.00. Ze začátku budou vycházet dvě čísla ročně. První číslo, které má vyjít na jaře 1982, má obsahovat práce vynikajících akademiků zabývajících se Československem a Střední Evropou, jejich kulturou a sociálně-politickými a ekonomickými problémy.

Druhý bod programu byl splněn založením nadace na poslední schůzi předsednictva 11. září, po odhlasování výborem. Čtyřicet tisíc dolarů z našich úspor bylo určeno jako základní kapitál naší nadaci (*seed money*) s úmyslem přilákat dary skupin a jednotlivců. Pouze úroky z kapitálu budou použity k publikačním a jiným kulturním účelům, takže nadace zaručuje dárcům, že jejich peníze nebudou použity na běžná vydání, ale že se stanou trvalým zdrojem příjmu, a takto součástí finanční základny naší společnosti.

V uskutečňování třetího úkolu našeho programu, t.j. nábore nových členů, hlavně z řad přírodních vědců a mladé generace, jsme dosud nepokročili tak daleko jak bychom si přáli. Hlavním důvodem bylo, že nábořem pověřený člen předsednictva nebyl v této věci aktivní. Situace se asi zlepší tím, že nábořem našich nových členů byl pověřen náš nový místopředseda dr. Čestmír Ješina, který se této funkce s radostí ujal. Je zajímavé, že ačkoli mimo výzvy v mých předsednických zprávách nic v této věci nebylo systematicky vykonáno, získali jsme v minulém roce 122 nových členů, díky individuálnímu úsilí našich členů. To by tedy mělo znamenat, že systematická práce by měla přinést skutečně pozoruhodný výsledek. Prosím proto členstvo, aby návrhy jmen nových členů posílalo na adresu našeho nového místopředsedy dra. Ješiny (3648 N. Vermont Street, Arlington, Virginia 22207; tel.: 538-6792). Zatímco členské přihlášky mají být zaslány naší generální sekretářce pí. Blance Glosové.

Zprávy SVU rediguje Hana Demetsová. Adresa redakce: 283 Greene St., New Haven, Conn. 06510.

Zprávy SVU (SVU News) - Date of issue: November 1981. Issued bimonthly. Vol. 23, No. 5. Publisher: Czechoslovak Society of Arts and Sciences, Inc. Office of publication: Mrs. R. Bunza, 75-70 199 Street, Flushing, N.Y. 11366. Tel.: 212-4790870.

Annual subscription price: members \$2.00, non-members \$6.00.

Second class postage paid at Flushing, N.Y.

Postmaster: Send address changes to: ZPRÁVY SVU, Mrs. R. Bunza, 75-70 199 St., Flushing, N.Y. 11366.

Během minulého roku našeho řízení společnosti jsme si uvědomili, že jako v jiných společnostech věd a umění lidé stejného oboru musí nějakým způsobem být přivedeni dohromady za účelem spolupráce v ohledu přednáškovém, publikačním, a výzkumném. Zájmové sekce slouží tomuto úkolu v různých akademiích věd. Proto jsme začali uskutečňovat tuto myšlenku, myšlenku, která je obsažená ve stanovách SVU. Doposud byly založeny následující sekce: biologie (organizátorem dr. Miloslav Rechcigl), bohemistika (dr. Milan Fryščák), antropologie (dr. Petr Skalník), historie umění (dr. Zdenka Pospíšilová), umění (pí. Líba Puchmajerová), a politická věda (dr. Jan Tříska). Ze všech těchto sekcí je nejněžší sekce antropologická. Protože vidím v sekcích možnost velkého rozvoje naší společnosti, vyzývám naše členy k této spolupráci v rámci jejich vědeckých a uměleckých oborů.

Během minulého roku předsednictvo jmenovalo následující funkcionáře a členy komisi: jako redaktorku Zpráv paní Hanu Demetzovou, jako redaktora Proměn dr. Ladislava Matějku a jako výkonného redaktora téhož časopisu inž. Josefa Stašu, jako redaktora Bulletinu dr. Michaela Heima a jako výkonnou redaktorku téhož časopisu dr. Zdenku Fischmanovou. Redaktorem žurnálu Kosmas bude dr. John F. N. Bradley. Předsedou členské komise se stal dr. Jiří Glos a členy pan Jiří Kovtun a dr. Zdeněk David. Členy publikační komise, které předsedá dr. Jiří Nehněvajsa, byli zvoleni profesori Zdeněk David, William Edward Harkins, Jan Tříska, a René Wellek. Zřízena byla rovněž Komise pro stanovy a jednací řád, jejímž předsedou je dr. Jiří Glos a členy dr. Věra Bořkovcová a dr. Jiří Kašpárek. Okolnosti si také vyžádaly založení Komise pro nepolitčnost SVU a předsedou byl jmenován dr. Jaroslav Němec, jejími členy pan Josef Zanda a dr. Jiří Glos. Výbor SVU byl doplněn novými členy: dr. Janem Miličem Lochmanem, dr. Emilem Řezníčkem, dr. Otokarem Sirkem, dr. Petrem Sternem, a dr. Zdeňkem Sudou. Místopředsedou, na místo uvolněné resignací dr. Petra Tomy, byl po nominaci předsednictvem zvolen výborem dr. Čestmír Ješina. Dr. Ješina se uvolil převzít funkci organizátora náboru nových členů a styků mezi předsednictvem a místními skupinami SVU. Distribuci Zpráv, Bulletinu, Proměn, a knih SVU byla pověřena pí. Růžena Bunžová z Nového Yorku. Zatímco sazba a tisk Bulletinu jsou prováděny v Kalifornii a sazba Proměn a Zpráv v Torontu, tisknutí posledních dvou časopisů a distribuce všech čtyř druhů publikací jsou soustředěny v New Yorku. Touto koncentrací se urychlí celý vydavatelský a distribuční proces, který naneštěstí je vystaven nespolehlivosti americké a hlavně kanadské pošty. Někdy trvá až přes deset dní obdržet dopis z Toronta v New Havenu.

Chtěl bych zakončit svou výroční zprávu slovy o přípravách našeho kongresu příští rok v Pittsburghu. Organizace sjezdu po stránce logistické se ujal prof. Zdeněk Suda, který přijal předsednictví přípravného výboru. Prof. Jiří Nehněvajsa byl pověřen koordinací sjezdových příprav mezi předsednictvem a přípravným výborem. V organizaci programu vznikl velký problém resigna-

ci našeho místopředsedy prof. Petra Tomy, který byl pověřen tímto úkolem před rokem. Zřekl se tohoto úkolu s odůvodněním, že neměl spolupráci členstva. Po nabídce této organizační funkce deseti různým členům SVU a jejich omluvě, že nemohou úkol převzít jsem, po návrhu jednoho z minulých předsedů SVU, jmenoval organizátorkou dr. Zdenku Pospíšilovou, která tuto funkci přijala. Jak se zdá má velmi dobrý ohlas a spolupráci těch členů, kterým napsala (napsala přes 600 dopisů!). Protože není možné psát Vám všem, prosím, abyste se u ní přihlásili pokud chcete přednášet na kongresu nebo dokonce organizovat celý panel nebo sekci (její adresa: 554 Orange Street, New haven, Connecticut 06511, USA). Koordinátorem uměleckých výstav kongresu je prof. Karel Absolon.

Na základě povolení kancléře dr. Wesley Posvara Pittsburská universita bude místem našeho kongresu a dr. Burkart, ředitel Center for International Studies, a jeho ústav budou našimi hostiteli. Dr. Joseph T. Makarewicz, ředitel Pennsylvania Heritage Studies Center byl jmenován dr. Holznerem universitním koordinátorem kongresu. V této funkci nabídl, že po dobu našeho kongresu universita bude pořádat výstavu československého umění a kultury ze sbírek Ethnic Archives Collections of the University of Pittsburgh. Na kongres se připravují přednášky, panely, oslava 28. října, výstava manuskriptů, slavnostní předání členství SVU kancléři university dr. Wesley Posvarovi, banket s tancem, valná hromada členstva, schůze předsednictva a výboru, debatní skupiny, atd. Veškeré abstrakty přednášek budou publikovány a rovněž ty přednášky, které publikační komise vybere jako vynikající. Členové, nečlenové, a hlavně členové ze zámoří, Kanady, a Latinské Ameriky jsou vítáni. Přednášky mohou být slovensky, česky, anglicky, německy nebo francouzsky — tedy bude to skutečný kosmopolitní sjezd. Registrace obnáší \$25.00 a ubytování bude v blízkých hotelech. Omezený počet členů má být ubytován v domovech pittsburských krajanů. Doufáme, že kongres bude mít velký úspěch a rekordní návštěvu.

S kolegiálním pozdravem

Leopold Pospíšil

Konference Československé Společnosti pro Vědy a Umění, která se konala od 23. do 25. října v Montrealu, měla velmi úspěšný a zajímavý program v srdečně přátelském prostředí. Konference byla zahájena v pátek v 9 hodin večer otevřením výstavy obrazů, grafiky a keramiky českých a slovenských umělců z Montrealu a Québecu, organizovaná akademickým malířem I. Dobrorukou v prostorné hale United Church Building (Notre Dame de Grace). Účastníci byli přivítáni krátkým proslovem profesora Richarda Drti-

ny, předsedy místní skupiny, který pozdravil přítomné a krátce vysvětlil účel a organizaci výstavy. Rozmanitost výtvorů jednačtyřiceti vystavených uměleckých děl živě potvrdila nehasnoucí zdroj kvetoucí tvořivosti československých umělců v zahraničí. Zvláštní a čestné místo bylo přiděleno knižní výstavě děl nedávno zesnulého básníka Pavla Javora, jehož poezie a próza tolik inspirovala české a slovenské čtenáře. Výstavka byla s láskou připravena paní A. Škvorovou.

Pro nás návštěvníky ze Spojených států byla tato večerní záležitost příjemnou příležitostí k seznámení s našimi kanadskými členy, ke shledání se starými přáteli a navázání nových styků. Při kávě a tvarohových koláčích jsme usedli k výroční schůzi.

Sobotní pořad byl velmi vážného rázu. Sestával z přednáškového panelu organizovaného profesorem ing. V. Zajícem na téma - *Energy - The Challenge for the World*. Členové panelu zhodnotili různé možnosti v oboru energie, poukázali na specifické vlastnosti nových zdrojů a zdůraznili jejich výhody a nevýhody.

Profesor T. Pavlásek z McGill University ukázal, že pět předpokladů moderní civilizace - 1. energie, 2. doprava, 3. komunikace, 4. zpracování materiálů a 5. rychlé zpracování informací (High speed computation and information processing) jsou pevně spojeny se základy lidských práv. Proto proces k zvýšené spotřebě a k úměrnému rozdělení energie je nevyhnutelný. Musíme jen najít tu pravou cestu. Další technická a specifická témata byla probrána profesory J. Teichmannem a V. Fuchsem. Oba se zabývali problémy nukleární energie. Teichman (Université de Montreal) poukázal na její výhody a nevýhody, Fuchs (Hydro-Québec Institute) vysvětlil principy termonukleární fúze. V odpoledním programu profesor V. Zajíc (Hydro-Québec Institute) ukázal další možnosti zdrojů energie - zemi, slunce, vodu, vzduch - a rozebral jejich přednosti. Přednášky zakončil profesor V. Zeman (Concordia University), který dodal vědecké diskusi svých kolegů novou dimenzi otázkou: Co je vlastně pokrok, obzvláště technický? Jaký má vliv na blaho lidstva? Otázky zajisté závažné, na něž odpovědi nejsou snadné, ale které musí být částí každého uvědomělého vědeckého bádání.

Čas mezi přednáškami jsme vyplnili prohlídkou knih vystavených L. Křivánkem (Distribution Bohemicum) a pojidáním občerstvení, které obstaral Rev. J. Dolejš.

Konference Společnosti byla zakončena večerním banketem. V programu bylo dobré jídlo a profesorem Drtinou výborně naplánovaný kulturní program. Předseda SVU, profesor Leopold Pospíšil z Yaleské univerzity pronesl krátkou řeč v níž mimo jiné poděkoval všem zúčastněným za výtečně vykonaný program sjezdu, a ukončil udělením čestného členství Společnosti pro Vědu a Umění profesoru dr. H. Gordonu Skillingovi. Dr. Skilling, profesor politické ekonomie na Torontské univerzitě, světová kapacita v oboru vlády a politické struktury, se zabýval mnoho let československými problémy. Jeho

poslední kniha *Charter 77 and Human Rights in Czechoslovakia* je obzvláště obdivuhodná a snad nejnámější. Profesor Skilling poděkoval česky. Ve své řeči připomněl, že v Praze nejen studoval, ale že se tam na Staroměstské radnici také oženil.

Naše vřelé díky všem Montrealským za zajímavý program. Nejvyšší obdiv Richardu Drtinovi, který svou neúnavnou vírou v dobrou věc uskutečnil sjezd v mnoha směrech nezapomenutelný. Škoda jen, že nás tam nepřijelo víc!

Z. P.

Z činnosti místních a oblastních skupin

Skupina New York

Dne 15. května, na závěr jarního období, přednášel na pozvání new-yorské skupiny SVU v sále Freedom House naučavý cestovatel, člen new-yorského klubu Explorers, Miloš Waldes o svých dojmech a zážitcích z nedávné cesty po Tibetě. Byl jedním z prvních turistů, kteří spěchali do této temné země poté, co Číňané pootevřeli tento až dosud nepřístupný kout světa. Procestoval celou část Tibetu, která je komunikačně vůbec přístupná. Přednášku doprovodil světelnými obrazy, jejichž kvalita je tak dokonalá, že si z nich několik zakoupil Wall Street Journal Magazine pro své červenové číslo. Po přednášce následovaly četné dotazy o dnešním životě, politické situaci a budoucnosti této do nedávna hermeticky uzavřené země. Byl to zajímavý večer, z něhož si účastníci odnesli nejlepší dojmy.

Na zahájení podzimní sezóny si skupina pozvala předsedu Společnosti pro vědu a umění profesora *Pospíšila*. Profesor Pospíšil si zvolil pro svou přednášku dne 25. září v newyorské sokolovně zajímavé téma: Věda a pavěda. Ve *Zprávách SVU* v minulých ročnících mohli číst čtenáři o exotických cestách antropologa Pospíšila do odlehlých krajů světa, mimo jiné mezi Papuánci na Nové Guineji. A právě ze zkoumání a zkušeností, které mezi nimi získal, dovedl přednášející omyly a nepravdy, které šířili a dosud šíří především marxističtí sociologové o stavu a pravidlech, jimiž se podle nich řídily primitivní kmeny a vůbec lidská společnost před tím, než do ní pronikly kapitalistické a individualistické zásady a reglementace. Profesor Pospíšil líčil svůj život mezi Papuánci, příběhy, které mezi nimi zažil a zkušenosti, které za svého dlouhého pobytu mezi nimi získal, tak zajímavým způsobem a tak zábavnou formou, že posluchači zažili jeden z nejlepších večerů, na jaký je kdy mohla newyorská skupina SVU až dosud pozvat. Dotazy a připomínky nebraly konce.

New-yorské skupině se podařil další podnik, na který se bude dlouho vzpomínat. Po dlouhé době slyšeli účastníci v hustě zaplněné sokolovně na Manhattanu dr. Karla Steinbacha. Jeho vyprávění o bohatém kulturním, především divadelním životě za první republiky zapadlo vhodně do ovzduší dvacá-

tého osmého října, dne československé nezávislosti. Déle než jednu hodinu mluvil dr. Steinbach svým známým klidným stylem, v překrásné barevné češtině o divadelním prostředí v Praze, o významných autorech, hercích, překladatelích a režisérech, o vrcholných klasických představeních, o zákulisních příhodách a anekdotách poutavě, nenapodobitelně. Přitom recitoval z paměti, bez jediného zakolísání nebo přeřeknutí, dlouhé pasáže z tragických her právě tak jako z veseloher a kabaretů, s takovým citem pro text a v zápětí s humorem, že ho napjatě poslouchající publikum přerušilo několikrát bouřlivým, uznalým potleskem. Svě vystoupení musel dvakrát prodlužovat. A na závěr se mu dostalo ovací, jakých už nebyla sokolovna dlouho, dlouho svědkem. Po přednášce nabídly newyorské dámy účastníkům bohaté občerstvení, při kterém probíhala setkání a rozhovory s přáteli a známými, navazovala se nová seznámení a přátelství. Jen pomalu se v pokročilých hodinách sokolovna prázdnila...

Pro new-yorskou SVU bylo setkání s Karlem Steinbachem vyvrcholením úsilí o zvýšení zájmu české a slovenské krajanské obce a naší kulturní minulost a náš národní odkaz. Se zvláštním potěšením uvítalo vedení účast čestného člena SVU hudebního umělce Rudu Firkušného s jeho chotí.

* * *

Skupina Washington

Uvádí několik zdařilých událostí za vedení předsedkyně Věry Bořkovicové v létě a na podzim:

22. srpna 1981 - SVU Swimming Pool Party. Hostitelé: manželé Michal a Marika Šumichrastovi

12. září 1981 - Annual Wine and Cheese Party u dr. Karla Absolona

25. září 1981 - Přednáška dr. Jana Kutiny na Americké univerzitě na téma: "Za nerosty čtyřmi světadíly"

17. - 18. října - SVU co-sponsor představení SOKOL OPERA Dvořákova opera: "Čert a Káča" v Terrace Theater, Kennedy Center

14. listopadu 1981 - SVU Christmas Bazaar v Guy Mason Recreation Center. \$1,000.00 z výtěžku je slíbeno na publikaci COSMAS journal

23. listopadu - Přednáška dr. Jiřího Nehněvajsy: "Perspectives on China" na Americké univerzitě, Spiritual Center

11. prosince 1981 - Ukázka českého filmu "Všichni moji rodáci" (na Americké univerzitě) Wechsler Theater

* * *

Klub Československé kultury v Los Angeles 22. listopadu pořad poezie jednoho z největších současně tvořících českých básníků, Ivana Jelínka. Program připravila a uvedla Jiřina Fuchsová. Ivan Jelínek se narodil 6. června 1909 v Kyjově na Moravě, a dnes žije v Londýně jako nezávislý žurnalista a spolupracovník BBC a exilového PEN Clubu.

Z činnosti členů

Člen SVU, **dr. Nicholas Bohatiuk**, profesor ekonomie na Le Moyne College, Syracuse, N. Y., byl na rok 1980/81 zvolen presidentem Stálé konference ukrajinských studií při Ukrajinském naukovém institutu Harvardské univerzity v Cambridge, Massachusetts. Současně se stal i vedoucím sekce společenských věd na léta 1980-82. Byl organizátorem a pořadatelem programu 6. sjezdu této Konference ukrajinských studií, který probíhal v 11-ti sekcích s více než 30 přednáškami, ve dnech 29.-31. května 1981 na Harvardské univerzitě. Prof. Bohatiuk redigoval pro tento sjezd knihu abstraktů všech sjezdových příspěvků v ukrajinském a anglickém jazyce.

Specializace prof. Bohatiuka je ekonomie Ukrajiny, Sovětského svazu a zemí východní Evropy. Kromě toho se zabývá československo-ukrajinskými hospodářskými vztahy, o čemž svědčí jeho přednáška a účast na X. Kongresu SVU ve dnech 17. -20. října minulého roku ve Washingtonu.

14.-21. srpna 1981 se prof. Bohatiuk zúčastnil 11. Mezinárodní atlantické ekonomické konference v London School of Economics, při které vystoupil s přednáškou na téma "Ukrajina a integrace zemí Rady vzájemné hospodářské pomoci". Dále předsedal sekci "Lidské faktory ve stycích mezi Spojenými státy a Latinskou Amerikou" a současně byl i vybrán do přípravného organizačního výboru

Profesor Bohatiuk je členem Naukového tovaryšstva Tarase Ševčenko v Americe, řady amerických odborných organizací a profesorem Ukrajinské svobodné university v Mnichově, kde přednáší ekonomii Ukrajiny, Sovětského svazu a východní Evropy.

Dr. B. R. Bradbrooková, která učí na School of Education, University College of North Wales v Anglii, vydala roku 1980 biografii a bibliografii díla profesora Otakara Vočadla (1895- 1974). Dále přispěla do I. svazku *Encyclopedie of World Literature in the 20th Century* články o Petru Bezručovi, Otakaru Březinovi a Karlu Čapkovi. Encyklopedii vydává nakladatelství Frederick Ungar v New Yorku. V časopise *World Literature Today* profesorka Bradbrooková uveřejnila několik recenzí nových českých knih.

* * *

MUDr. Antonín J. Celerin z Matthews Animal Centre v London, Ontario, publikoval v prestižním časopise *Journal of American Veterinary Medicine* článek "Giant Kidney Worm in a Dog", kde popsal dosud jediný dokumentovaný případ úspěšného chirurgického vyléčení psa. Reakce na tento článek byla neočekávaná: vědecká pracoviště a mnoho univerzitních oddělení si vyžádalo přetisky článku, který se zabývá nemathody v dutině břišní.

* * *

Malička **Gertruda Gruberová** se v létě 1980 zúčastnila putovní výstavy *Vision und Meditation* v Berlíně, Břemenu, Hamburgu a Mnichově. V létě 1981 vystavoval v městských galeriích v bavorském Rosenheimu a v městečku Prienu u Chiemského jezera. Bavorské nakladatelství Magdalenen-Verlag v Holzkirchenu vydalo pět vánoček umělkyně, a noviny *Süddeutsche Zeitung* (Mnichov) publikovaly třetí reportáž o bavorských vesnicích, nazvanou "Bayerischer Bilderbogen" a ilustrovanou Gertrudou Gruberovou. Přejeme umělkyni i nadále hodně úspěchů.

* * *

Richard Lubomír Hes úspěšně obhájil svou dizertaci v sociologii na Massey University na Novém Zélandě. Jeho práce se zabývala vlivem vědeckých ústavů na rozvoj získávání vědeckých znalostí. V budoucnu chce dr. Hes pokračovat v sociologickém výzkumu organizací, vědy a uplatňování vědeckých znalostí v průmyslu. Kromě krajanské činnosti zahrnují zájmy dr. Hesa sociologii československých skupin v zahraničí.

* *

The Quadrangle, publikace, kterou vydává Manhattan College, Bronx, N.Y., přinesla nedávno na první stránce obsáhlý článek profesora **dr. Jiřího Horáka** člena SVU, o jeho nedávné cestě po Evropě. Navštívil Francii, Švýcarsko, Západní Německo a Rakousko. Profesor Horák píše zejména o setkáních s čl. chartisty, kteří nyní žijí na západě. Z rozhovorů s nimi získal autor zasvěcené informace o situaci v dnešním Československu a o hnutí chartistů. Jeho článek dává čtenářům možnost seznámit se s životem v normalizovaném Československu přesněji a obsáhleji než je možno se dočíst v americkém denním tisku a časopisech.

* * *

Galerie Slominsky v Mülheimu an der Ruhr pořádala v létě 1981 výstavu kreseb, obrazů a objektů **Františka Kyncla**. Katalog výstavy zdůrazňuje, že Kyncl dochází ke svým trojdimenzionálním pracím z podstatně konstruktivního principu, a že jeho jednoduché konstruktivní kostry připomínají biologické molekule nebo chemické formule, kterým se dostalo hmatatelných forem.

* * *

Členka SVU, **dr. Blanka Jeřábková**, přednesla dne 8. 8. 1981, k 60. výročí Ukrajinské Univerzity v Mnichově přednášku na téma "Ukrajinci v Praze mezi dvěma světovými válkami." Přednáška, zaměřená především na akademickou činnost početné ukrajinské emigrace, byla přijata s velkým ohlasem. V Praze existovaly v době první republiky 2 ukrajinská gymnázia, 4 vysoké ukrajinské školy, řada ukrajinských organizací všech oborů, množství spolků

ukrajinských vysokoškoláků. Praha byla dějištěm naukových sjezdů, místem úzké spolupráce českých a ukrajinských vědců, byly zde ukrajinská nakladatelství, knihovny apod. Velkou zásluhu na udržování a podpoře činnosti ukrajinské emigrace v Praze měl nesporně Masaryk. Přednáška byla doprovázena řadou diapozitivů pražských budov, v kterých byly ukrajinské instituce umístěny. místnostmi Karolína a Klementina, kde se z velké části konaly přednášky posluchačů Ukrajinské univerzity, portréty rektorů pražské éry Ukrajinské univerzity a znaky a pečeti ukrajinských organizací. Pro Masarykovu konferenci, konanou ve Stuttgartu dne 8. 5. 1981, a pořádanou ve spolupráci Ukrajinské a Stuttgartské university, zpracovala dr. Jeřábková téma "Masaryk, Komenský, Kokoška," pojednávající o vztahu těchto tří velkých osobností různých dob.

* * *

Roku 1978 se podařilo Jiřímu Moravovi, žijícímu v Innsbrucku, nalézt zcela neznámou rakouskou úřední korespondenci o Havlíčkově exilu v Brixenu 1851-1855. Došlo k tomu v Archivio di Stato v Bolzanu, dnešním hlavním městě italské provincie Alto Adige a o jeho objevu referoval nejen náš tisk, ale i Tiroler Tageszeitung, Dolomiten, Alto Adige a z velkých listů švýcarský Neue Zürcher a rakouská Die Presse. Již při nahlédnutí do těchto zaprášených, švabachem a hroznou úřední němčinou psaných dokumentů, jejichž mezičlánky se nachází i v Tiroler Landesarchivu v Innsbrucku bylo jasné, že se jimi nejen definitivně vyvrací brixenská mučednická legenda, o jejíž vyvrácení se pokoušel Masaryk už roku 1896, ale že se tu českému exilu dává do rukou látka neobvykle brizantní politické aktuálnosti. Po několika uvedeních Havlíčka italským a rakouským rozhlasem, při nichž zazněla poprvé jeho díla tam, kde byla napsána, uveřejnil Morava v Tyrolích nejen populární, ale v mnichovském Collegiu Carolinu i vědeckou studii. Jeho právě vycházející "Exilová léta Karla Havlíčka Borovského" ukazují nám, kteří žijí v cizině, něco zcela jiného, než co jsme se učili ve škole. Kniha, tištěná a vázaná v Izraeli, s obálkou Jiřího Hejny a v layoutu K. R. Matějovského, obsahuje 30 vyobrazení v textu a 60 dobových fotografií v příloze, stojí 20 sFR / 10 US dol. bez poštovního a je ji možno objednat u Konfrontace, Badenerstr. 727, CH-8048 Zürich.

* * *

Dr. Thomas D. Marzik (Mrazík) byl právě jmenován mimořádným profesorem dějepisu na Saint Joseph's University ve Philadelphii. Gratulujeme!

* * *

Monsignor Ludvík Němec, profesor na Chestnut Hill College ve Philadelphii právě vydal novou knihu, *Our Lady of Hostýn, Queen in the Marian Garden of the Czech, Silesian and Slovak Madonnas*. Knihu s ilustracemi vydalo RCH Press, 61-01 Broadway, Woodside, N. Y. 11377, a její cena je \$5.95.

* * *

Paní Betka Papánková nezná únavy. K dosavadní mnohostranné činnosti organizační, publicistické, přednáškové, sociální a účasti na četných konferencích - loni byla členkou americké třicetičlenné delegace na "helsinské" konferenci v Madridě - přijala ještě pozvání vydavatelů nového magazínu pro ženy "Women's Life" k členství v šestičlenné redakční radě. Sama je současně horlivou přispěvatelkou. Do prvního čísla napsala studii o současné mezinárodní situaci pod názvem "International Forum: Notes on Foreign Affairs" a hned na to začala s přípravou na informační studii o Spojených národech.

* * *

Dr. Otakar Jaroslav Pollak proslavil se na Fifth Asia Pacific Cancer Conference v Colombo, Sri Lanka v září t.r. přednáškou na téma "Úrazy a rakovina".

* * *

Dr. Theodor Procházka přednášel v červenci v Seminári arabských studií v Cambridge v Anglii na téma "Alois Musil and Prince Nuri b. Sha'lan." Na podzim vyjde v sérii East European Monographs jeho studie "The Second Republic: The Disintegration of Post-Munich Czechoslovakia (October 1938 - March 1939)."

* * *

Filosof **Ivan Sviták** učí na California State University v Chico. Jako soukromý tisk vydal minulého roku sbírku *The Philosopher's Stone, Dialectica modo californico demonstrata*. Dále uveřejnil v časopise *The Cultural Correspondence* studii "The Surrealist Image of Humankind", recenzi Mlynářovy knihy v *Telosu 1980*, a komentář k polským událostem s názvem "Comparisons". Jeho slavnostní řeč při udělení státního občanství v Sacramento, "The Wisdom of the Constitution" byla uveřejněna v časopise *The New Age, 1980*, vol. 89. Na konferenci AAASS v Asilomaru přednášel profesor Sviták o pražském alchymistovi Siru Edwardu Kelley, a na konferenci v Bloomingtonu přednesl svou úvahu "Dissenting Nations". Na jaře 1981 byl vyznamenán Kalifornskou Státní univerzitou a obdržel studijní stipendium od ACLS na projekt o Janu Masarykovi.

* * *

Miloš Šebor emeritus profesor Univerzity východního Kentucky, od minulého roku též profesor zeměpisu Polské univerzity v Londýně, ukončil v červenci kolokvia o východoevropském plánování na Univerzitě státu Ohio. V srpnu a v září podnikl studijní cestu do Andalusie za účelem přípravy přednášek o historické geografii západního Středomoří. Předmětem jeho studia byl demografický a hospodářský pokles kraje způsobený dosud ne zcela vysvětlenými změnami povahy hydrologicko-klimatické, jež vedly k celkové ariditě kraje v posledních padesáti letech. Druhou příčinou tísně byly patrně poměry politické: Andalusie, vždy silně levicová, byla po španělské občanské válce opomíjena na úkor oblastí "pravicových". Dr. Šebor navštívil univerzitu v Madridu (Universidad Complutense, hlavní ústav z pěti madridských univerzit) a univerzitu v Granadě.

Nakladatelství Hoover Institution Press Stanfordské univerzity vydalo právě knihu **Eduarda Táborského**, bývalého tajemníka prezidenta Beneše, napsanou *President Edvard Beneš between East and West, 1938-1948*. Kniha líčí, analyzuje a hodnotí činnost prezidenta Beneše od Mnichova do jeho skonu v září 1948.

* * *

Jan Valach, umělecký ředitel Královské opery v Antverpách a její dirigent, je také profesorem na Královské konservatoři v Bruselu. Pravidelně pořádá varhanní koncerty v Belgii a jiných evropských zemích, a kritikové o něm píší, že skýtá svým posluchačům hluboký zážitek (Aachener Volkszeitung), a že se vyznačuje energií a přesností, a navíc, že také dovede orchestr rozezpívat (Opera News, New York).

* * *

ZPRÁVY ČLENŮM

Rádi bychom členům znovu připomněli biografický adresář členů SVU, který připravuje Eva Rečniciglová, 1703 Mark Lane, Rockville, Md. 10852. Stalo se v minulosti, že někteří členové nevyplnili dotazník nebo jej nezaslali včas, což způsobilo, že jejich biografická data v adresáři byla neúplná nebo nepřesná. Prosíme proto, abyste vyplnili dotazník, obsažený ve třetím (květnovém-srpnovém) čísle Zpráv a zaslali na shora uvedenou adresu.

Adresář bude vizitkou SVU, a předpokládáme, že většina členstva bude chtít nový adresář zakoupit. Kdybychom věděli předem, kolik členů si adresář koupí, značně bychom ušetřili na publikačních a administrativních výdajích. Členům, kteří si adresář předem zaplatí, dáme značnou slevu. Cenu za předem zaplacený výtisk jsme stanovili na \$7.00. Jinak se bude adresář prodávat za \$10.00 pro členy a \$15.00 pro nečleny. Děkujeme za Vaše porozumění.

Tímto číslem končí první rok redaktorství Hany Demetzové. Redaktorka by ráda tímto způsobem poděkovala členům za pomoc a za příspěvky, a omluvila se za nesrovnalosti a zpoždění - hlavně za to letní, způsobené kanadskou stávkou pošťáků. Prosím, přispívejte i nadále zprávami, zprávičkami a noticemi, referáty o malých a i velkých úspěších, dejte i nadále vědět, co je nového.

Všem členům všude na světě pěkné a pokojné Vánoce, a štěstí a zdraví do roku 1982.

ÚSPĚCH JANÁČKOVÝCH OPER A JINÉ ČESKÉ OPERNÍ TVORBY V AMERICE A JINDE

Po dubnových premiérách a reprízách *Lišky Bystroušky* (The Cunning Little Vixen) a *Věci Makropulos* (The Makropoulos Affair) v N. Y. City Opera byla Janáčková *The Cunning Little Vixen* v říjnu v New Yorku opakována. Na jaře dávali *Lišku Bystroušku* v Melbourne. V Amsterdamu byla v září a v říjnu; v září/listopadu v Cardiffu a v Liverpoolu a v říjnu/prosinci v Hamburku. Začátkem prosince byla dávána v Los Angeles. *Káťa Kabanová* byla na červnovém programu v Sydney a v Melbourne, a v září byla v Sydney opakována. V prosinci byla provedena v Houstonu. V lednu bude hrána ve Stuttgartu a v květnu v Cardiffu. *Její pastorkyňa* (Jenufa) byla na jaře a na podzim hrána v Sydney. V listopadu byla uvedena v Baltímore, Maryland. Canadian Opera Company připravuje v Torontě kanadskou premiéru *Jenufy* se čtyřmi reprízami na duben 1982. *Výlety pana Broučka* (The Excursions of Mr. Brouček) provedla v lednu poloscénicky Berkeley Symphony v Kalifornii a v listopadu je inscenovalo operní studio Indiana University. Americký operní tisk začal označovat zájem o Janáčka v Americe za *Janáček's craze!* - V červnu byly dávány ve vídeňské Volksoper *Zápisky z mrtvého domu* (Aus einem Totenhaus) v překladu Maxe Broda.

Prodaná nevěsta (The Bartered Bride) byla dávána v září v Piedmont Opera Theatre ve Winston-Salem, N. C. V Austrálii byla na programu v říjnu v Sydney a v listopadu v Melbourne. V únoru bude hrána v Louisville, Kentucky, a v Augustě Georgia. Na únor a na březen ji ohlásila Welsh National Opera v Cardiffu. Na jarním hudebním festivalu v Guelphu budou Kanadskou operní společností provedeny v Kanadě poprvé Smetanovy *Dvě vdovy*, a sice začátkem příštího května v angl. překladu. - *Řecké pašije* (The Greek Passion) od Bohuslava Martinů provedla koncem dubna jako americkou premiéru Hud.

škola Indiana University s 250 účinkujícími na scéně Metropolitan opery v N. Y. O velikonocích je scénicky provedla Welsh National Opera v Coventry. Dvořákovu *Rusalku* uvedla v březnu Bavorská státní opera v Mnichově. - V Chicagu byla v dubnu dávána opera *The Good Soldier Schweik* od skladatele českého původu Roberta Kurky.

Miloš Vitek

Podstatné snížení cen knih SVU ve washingtonském skladu

SVU hodlá likvidovat sklad svých knih ve Washingtonu, D. C. a soustředit prodej veškerých svých publikací v New Yorku. Snižuje proto podstatně členskou cenu u publikací ve washingtonském skladu (přibližně o 50%). Nové členské ceny jsou tyto:

A) Anglické publikace:

- 1) Bušek, V., ed. A Symposium ... 300 Anniversary of J. A. Comenius. 1972. 184 str. \$2.00
- 2) Comenius, J.A. Diogenes the Cynik ... 1970. 73 str. 75 centů
- 3) Comenius, J.A. The Labyrinth of the World ... 1972. 215 str. \$2.50
- 4) Fisher, J. H. Czechoslovak Military Justice ... 1975. 47 str. \$1.00
- 5) Abstracts of Papers. IXth SVU World Congress ... 1978. 79 str. \$1.00
- 6) Abstracts of Papers. Xth SVU World Congress ... 1980. 71 str. \$1.00

B) České a slovenské publikace:

- 7) Lokaj, M. Čs. legie v Itálii. 1970. 31 str. 90 centů
- 8) Jakobson, R. Studies in Verbal Art. 1971. 412 str. \$3.00
- 9) Pekař, J. Přehled českých dějin. 1968. 8 str. 10 centů
- 10) Schwarzenberg, F.F. Palacký, 1977. 30 str. 75 centů

Ke každé objednávce anglické publikace bude přiložena zdarma přednáška prof. René Welleka, *Czech Literature at the Crossroads of Europe*. S objednávkou české, či slovenské publikace, zašleme jako dividendu sbírku básní Ivana Jelínka, *Sochy*.

Mimo ceny zde uvedené zaplatí člen též poštovné. Celkovou sumu ukáže účet, který se zášilkou zašleme.

Připomínáme, že z anglických publikací jsou zejména č. 1 a 3 reprezentativním dárkem. Linguisty a naše zájemce o literaturu patrně nejvíce zaujme č. 8.

Objednávky zašlete nejpozději do 1. prosince t.r. na adresu:

SVU BOOKS
2067 Park Road, N. W.,
Washington, D.C. 20010

GRATULUJEME!

V předvečer osmdesátých pátých narozenin *dr. Jána Papánka* sešli se dne 23. října v newyorské restauraci Praha přátelé manželů Papánkových a zástupci spolků a organizací, jichž jsou oba manželé členy nebo aktivními podporovateli, ke společné večeři. Účastníky uvítal a v úvodním proslovu oslavence pozdravil Jaroslav Zich. Předseda místní skupiny SVU dr. Jaroslav Pecháček připomněl Papánkovu záslužnou účast na událostech a dramatických proměnách, kterými prošli v tomto století Češi a Slováci, jeho legionářská léta v první světové válce, zásluhy v diplomatických službách první republiky, jeho obsáhlou práci v Americe během druhého odboje, zejména jeho úzkou spolupráci s dr. Benešem a Janem Masarykem, a konečně jeho protestní vystoupení ve funkci stálého československého delegáta ve Spojených národech proti sovětské intervenci v Československu v únoru 1948. Dr. Jaroslav Profous ocenil Papánkovy zásluhy a práci ve prospěch čs. uprchlíků, v podpoře české a slovenské školy a v poslední době zejména v akci na záchranu České národní budovy na třiasedmdesáté ulici v Manhattanu. Dr. Bohumír Bunža pozdravil dr. Papánka za Radu svobodného Československa. Připomněl zejména jeho zásluhy na rekonstrukci a oživení činnosti Rady v roce 1974. Za sokoly poděkoval Papánkovi Vladimír Slavík. Na závěr promluvil dr. Karel Steinbach. Prostými slovy vykreslil na několika episodách z oslavencova života jeho osobnost, lidský profil a pevný, neústupný charakter. Paní Betka Papánková přečetla pak dopisy a telegramy, které došly k manželovým narozeninám. Byl mezi nimi telegram od prezidenta Reagana, dopisy od senátorů Moynihana, Pella a Kennedyho, newyorského starosty Kocha, kongresmana Ottingera, profesora Krajiny a dalších.

Dr. Papánek dojatě poděkoval účastníkům vzpomínkového setkání a připomněl zejména mimořádnou pomoc a účast své ženy Betky na své životní práci: "Bez ní bych nebyl vykonal to, co jsem vykonal."

* * *

Členové SVU mají někdy specifické vzájemné povinnosti. V této souvislosti bychom rádi vzpomenuli životního jubilea našeho dlouholetého člena *inž. Eduarda Dellina*, žijícího a působícího v chicagské oblasti, který oslavil v létě t.r. svoji pětasedmdesátku. Inž. Dellin byl zapojen v bývalé republice do řepařského hnutí, které hrálo významnou roli v bývalém hospodářsko-zemědělském vývoji včetně vlivu na průmyslovou politiku cukrovarnickou. V tomto hnutí byl elán, duch i akce, a tu nikdy nechyběl inž. Dellin co tajemník Ústřední jednoty čsl. řepařů. Po komunistickém převratu a příchodu do USA se usídlil v Chicagu a zůstal věren svému zemědělskému oboru založiv s úspěchem a ve velkém rozsahu školky s celou činností s tímto oborem související. Byl od počátku činným v našich exilových střediscích, zejména v okruhu Čsl. Národní Rady Americké. Pisatel těchto řádků mohl sledovati osobně Dellinovo působení od samých počátků co svědek jeho houževnaté celoživotní práce provázené zasluženým úspěchem.

LAK

Adresy SVU:

Předseda:

Leopold Pospíšil
554 Orange St.
New Haven, CT 06511

Generální tajemnice:

Blanka Glosová
3200 Holly Berry Court
Falls Church, VA 22042

Pokladník:

Frank Marlow
4217 Noble Ave.
Sherman Oaks, CA 91403

Publikační komise:

Jiří Nehněvajsa
Dept. of Sociology
University of Pittsburgh
Pittsburgh, PA

Prodej knih vydaných SVU:

Mrs. R. Bunza
75-70 199 Street
Flushing, N.Y. 11366

Redakce Zpráv:

Hana Demetzová
283 Greene Street
New Haven, CT 06510

Č.S.A.
(Československé spolky v Americe)

slavící letošního roku 126 let své
činnosti jako nejstarší bratrská a
sesterská podpůrná jednota v USA,
nabízí vám jedno z nejlepších a
nejspolehlivějších životních pojištění
pro jednotlivce i celé rodiny.

Č.S.A.
P.O.Box 249
Berwyn, Illinois 60402
Telephone 795-5800
Area Code 312

Redakce Proměn:

Harvard University
Planning Office
900 Holyoke Center
Cambridge, Mass. 02138

SVU NEWS (ISSN 0036-2050)

75-70 199 Street
Flushing, N.Y. 11366

Return postage guaranteed

Second class postage paid at Flushing, N.Y.